

Werkprogramma 2026

November 2025

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Adviezen 2026	5
2.1	Doorlopende adviestrajecten	5
2.2	Nieuwe adviestrajecten	5
2.3	Flexibele ruimte voor actuele adviesvragen	7
3	Samenwerking binnen het SER-Netwerk.....	8
4	Bijeenkomsten en communicatie	9
5	Begroting	11

1 Inleiding

Voor u ligt het Werkprogramma 2026 van de Sociaal-Economische Raad Noord-Nederland (SER NN). Het programma is tot stand gekomen na overleg binnen de raad en met de provincie Groningen. Met dit programma geven wij richting aan onze inzet voor een inclusieve, duurzame en economisch sterke regio. Als onafhankelijk adviesorgaan – waarin werkgevers, werknemers en deskundigen samenwerken – brengen wij adviezen uit die breed gedragen zijn en aansluiten bij de sociaaleconomische opgaven van Groningen. Onze adviezen ondersteunen beleid, investeringskeuzes en regionale strategieën en dragen zo bij aan een toekomstbestendig Noord-Nederland.

Economische context en regionale dynamiek

De Noord-Nederlandse economie bevindt zich in een fase van snelle verandering. Nieuwe investeringen, innovaties en beleidskaders bepalen de koers voor de komende decennia. Een belangrijk voorbeeld is de komst van de AI-fabriek in Groningen, die symbool staat voor de groei van een kenniseconomie waarin technologie, onderwijs en ondernemerschap elkaar versterken. Deze ontwikkeling biedt kansen voor nieuwe werkgelegenheid, scholing en digitale innovatie in uiteenlopende sectoren.

Tegelijkertijd vraagt de Ontwerp-Nota Ruimte van het Rijk om een zorgvuldige balans tussen wonen, werken, energie, landbouw en natuur. Voor Noord-Nederland betekent dit: ruimte en infrastructuur slim benutten, met oog voor duurzame groei en leefkwaliteit. De landbouwsector blijft een pijler van de regionale economie, maar bevindt zich midden in een ingrijpende transitie. Het versterken van verdienvermogen, innovatie en kringlooplandbouw is cruciaal voor een toekomstbestendig platteland en het behoud van sociaaleconomische vitaliteit.

Deze ontwikkelingen vormen de context waarbinnen de SER Noord-Nederland zijn adviezen opstelt en prioriteert. Ze bepalen waar de grootste kansen en risico's liggen voor brede welvaart, en vragen om afgewogen, actuele en regionaal verankerde adviezen.

Stabiliteit en continuïteit

In 2026 bouwt de raad voort op de koers van de afgelopen jaren. Veel van de thema's waarop wij adviseren, laten zich niet vangen in korte trajecten; het zijn complexe vraagstukken met een lange doorlooptijd, die samenwerking over sectoren en bestuurslagen heen vereisen. Daarom kiezen wij voor continuïteit: bestaande trajecten worden verdiept en verder uitgewerkt, zodat adviezen een blijvende bijdrage leveren aan regionale sociaaleconomische ontwikkeling.

Een goed voorbeeld hiervan is het traject 'Selectiviteit door arbeidsmarktkrapte', dat aansluit op ons advies Ongekend Talent (2025) en het landelijke SER-advies over arbeidsmigratie (2025). Deze thema's zijn van groot belang voor brede welvaart in Noord-Nederland en vragen een zorgvuldige aanpak, gebaseerd op gezamenlijke analyses, regionale afspraken en breed draagvlak.

Strategische samenwerking

Onze opgaven staan nooit op zichzelf. Ontwikkelingen op het gebied van technologie, verduurzaming, internationalisering en demografie volgen elkaar in hoog tempo op. Het is daarom essentieel dat onze adviezen naadloos aansluiten bij de bredere sociaaleconomische agenda van zowel Noord-Nederland als Nederland als geheel.

De samenwerking met de landelijke SER en andere regionale SER'en heeft hierin een strategische betekenis. Voor 2026 richten wij ons vooral op de dossiers kunstmatige intelligentie, landbouw en arbeidsmigratie. Na publicatie van de landelijke adviezen in 2025 onderzoekt SER Noord-Nederland hoe deze aanbevelingen concreet vertaald kunnen worden naar de regionale context.

De focus ligt op het benutten van kansen voor innovatie, onderwijs en zorg, terwijl we tegelijkertijd werken aan een inclusieve arbeidsmarkt en een veerkrachtig mkb dat bijdraagt aan duurzame groei in de regio.

Maatschappelijke en mondiale veranderingen

De maatschappij verandert in hoog tempo. Grote ontwikkelingen zoals digitalisering, vergrijzing, klimaatverandering, verschuivende internationale verhoudingen en veranderende verwachtingen van burgers hebben direct of indirect invloed op ons werk en onze adviezen. Daarbij zien we de opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) en robotisering, en de groeiende invloed van mondiale technologie- en investeringsbedrijven die, door hun omvang en systeemimpact, steeds meer gaan lijken op systeembanken — ‘too big to fail’.

Tegelijkertijd staat de democratie wereldwijd onder druk. In veel landen worstelen democratische instituties met complexe uitdagingen zoals desinformatie, geopolitieke spanningen en technologische disruptie. Deze veranderingen vragen van ons als Sociaal-Economische Raad Noord-Nederland dat wij niet alleen reageren op de actualiteit, maar ook vooruitdenken: welke ontwikkelingen zijn fundamenteel en structureel, en hoe kunnen wij onze rol daarop afstemmen?

We merken bovendien dat de impact van adviezen niet alleen wordt bepaald door hun inhoud, maar ook door de manier waarop zij worden gepositioneerd en gecommuniceerd. Het is daarom essentieel dat wij in 2026 gezamenlijk reflecteren op waar we nu staan, waar we heen willen en hoe we onze communicatie en dialoog inzetten om maximale invloed te realiseren.

Verbinding met jongeren en de regio

Om onze adviezen te verrijken, zoeken we nadrukkelijk nieuwe verbindingen binnen de regio. De Jongerenraad van de provincie Groningen is uitgenodigd om actief mee te denken. Hun betrokkenheid is waardevol, omdat jongeren de toekomst van de regio belichamen. In samenwerking met de Jongerenraad onderzoeken we hoe Noord-Nederland aantrekkelijk kan blijven voor jong talent. Thema's als arbeidsmarkt, wonen en maatschappelijke kansen vormen hierbij de rode draad. Ons doel is om in 2026 te komen tot strategische adviezen die bijdragen aan het behoud en de actieve betrokkenheid van jongeren bij de ontwikkeling van de regio.

Draagvlak en kwaliteit vergen zorgvuldige doorlooptijd

Het formuleren van breed gedragen adviezen kost tijd. De thema's zijn complex en belangen verschillen. Alleen als er voldoende draagvlak is, kunnen adviezen daadwerkelijk richting geven aan beleid en investeringskeuzes. Daarom nemen we soms bewust meer tijd om partijen bij elkaar te brengen en consensus te bereiken. Wij zien dat niet als vertraging, maar als een investering in kwaliteit en impact. Zo ontstaat beleid dat stevig verankerd is in de regio.

Vooruitblik

Het werkprogramma 2026 biedt richting en prioriteit, maar laat tegelijkertijd ruimte om in te spelen op actuele signalen en nieuwe vragen uit de regio. We blijven alert en wendbaar, en staan open voor samenwerking met iedereen die bij wil dragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Noord-Nederland. Met de inzet van strategische thema's, continuïteit in bestaande trajecten en nauwe samenwerking met partners willen wij een regio bevorderen die sociaal sterker, economisch veerkrachtiger en duurzaam toekomstbestendig is.

2 Adviezen 2026

In overleg met de provincie Groningen richt de SER Noord-Nederland zich in 2026 op een aantal strategische adviestrajecten die inspelen op de belangrijkste sociaal-economische vraagstukken in de regio. Deze trajecten zijn zorgvuldig geselecteerd op basis van hun maatschappelijke urgentie, regionale relevantie en de meerwaarde van het gezamenlijke perspectief van werkgevers, werknemers en deskundigen.

Een belangrijk uitgangspunt blijft dat zorgvuldigheid tijd vraagt. Sociaaleconomische opgaven zijn complex en belangen verschillen. Alleen door dialoog, samenwerking en betrokkenheid kunnen adviezen tot stand komen die breed gedragen zijn en daadwerkelijk richting geven aan beleid en investeringen in de regio.

Daarom bouwt de raad in 2026 voort op bestaande trajecten, terwijl ook ruimte behouden blijft voor nieuwe thema's die inspelen op veranderende omstandigheden en actuele signalen uit het veld. In de volgende paragrafen volgt een overzicht van de adviestrajecten die in 2026 worden uitgewerkt, verdiept of geïnitieerd. Bij elk traject staat het doel, de betrokken partners en de beoogde stappen in het jaar 2026 centraal.

2.1 Doorlopende adviestrajecten

Selectiviteit door arbeidsmarktkrapte

De structurele krapte op de arbeidsmarkt vraagt om scherpe keuzes en een gedeelde strategie. Met dit adviestraject onderzoekt SER Noord-Nederland hoe prioriteiten kunnen worden gesteld: welke sectoren verdienen nadruk, welke beroepen zijn vitaal, en hoe kan uitstroom uit cruciale sectoren worden beperkt? In 2025 is hiervoor de basis gelegd; in 2026 wordt de analyse verdiept, met bijzondere aandacht voor de invloed van energietransitie, digitalisering en brede welvaart. Doel is om te komen tot concrete aanbevelingen die werkgevers, onderwijsinstellingen en overheden helpen om schaarse arbeidskrachten effectief in te zetten, zonder de sociale samenhang of inclusie uit het oog te verliezen.

Kunstmatige intelligentie en de regionale economie

De snelle opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) heeft ingrijpende gevolgen voor arbeidsmarkt, onderwijs en innovatiekracht. In aansluiting op het landelijke SER-advies van 2025 verkent SER Noord-Nederland hoe deze ontwikkelingen regionaal vertaald kunnen worden. In 2026 ligt de focus op verdieping:

- Hoe benut Noord-Nederland de kansen van AI voor kennisontwikkeling, innovatie en economische versterking,
- En welke randvoorwaarden zijn nodig om risico's voor werkgelegenheid en inclusie te beperken?

Het traject richt zich op het ontwikkelen van een regionaal handelingsperspectief, waarin digitalisering niet leidt tot uitsluiting, maar juist tot nieuwe kansen voor talentontwikkeling en innovatie.

2.2 Nieuwe adviestrajecten

Ruimtelijke keuzes en gezonde leefomgeving

Landelijke beleidskeuzes over woningbouw, stikstof, infrastructuur en defensie terreinen hebben directe ruimtelijke impact op Noord-Nederland. Deze keuzes bepalen niet alleen de inrichting van de regio, maar ook de kwaliteit van de leefomgeving. Waar nieuwe woningen en bedrijventerreinen verrijzen, verandert ook de belasting op luchtkwaliteit, natuur, mobiliteit en geluid. De koppeling tussen ruimtelijke inrichting en gezondheid maakt dit thema tot een integrale uitdaging.

De centrale vraag luidt:

Hoe zorgen we ervoor dat de uitvoering van landelijke en regionale plannen niet alleen economische dynamiek en werkgelegenheid stimuleert, maar ook structureel bijdraagt aan gezondheid, duurzaamheid en brede welvaart?

De SER Noord-Nederland wil hieraan bijdragen door:

- Te adviseren over de ruimte die regio's nodig hebben om landelijke keuzes op maat te vertalen naar eigen ambities en mogelijkheden;
- Het gesprek te faciliteren over de balans tussen economische groei (woningbouw, infrastructuur, werkgelegenheid) en de kwaliteit van de leefomgeving (schone lucht, water, stilte, groen);
- Indicatoren en afwegingskaders te agenderen die helpen om korte termijn investeringen te verbinden met een lange termijnvisie op brede welvaart en gezondheid.

Landbouwtransitie

De vraag hoe Noord-Nederland de transitie naar een duurzaam en toekomstbestendig landbouwsysteem kan versnellen, is van groot belang voor de brede welvaart in de regio. De transitie vraagt om een integrale benadering, waarin gezonde voeding, brede welvaart en nieuwe verdienmodellen voor boeren centraal staan. De regio wil nadrukkelijk sturen op de nutritionele kwaliteit van voedsel, korte ketens en maatschappelijke acceptatie.

Boeren leveren steeds vaker maatschappelijke diensten – zoals natuurbeheer of landschapszorg – maar worden daar nog onvoldoende voor beloond. Nieuwe vormen van waardering, zoals contracten, gebiedsdeals en grensoverschrijdende labels (bijvoorbeeld het Waddenlabel), kunnen bijdragen aan een eerlijker verdienmodel.

Tegelijkertijd staat de sector onder druk door stikstof, klimaat, waterkwaliteit en biodiversiteit. Dat vraagt om duidelijke besliskaders en een helder toekomstperspectief voor boeren. Noord-Nederland beschikt over sterke kennisclusters en veelbelovende experimentele initiatieven, maar kennisdeling is nog te versnipperd en onvoldoende verankerd. Daarnaast speelt vergrijzing een grote rol: gerichte ondersteuning van jonge boeren is nodig om continuïteit, innovatie en vernieuwing te waarborgen.

Sociaal-economische integratie van jongeren en behoud van talent

De leefomgeving en ruimtelijke keuzes hebben directe invloed op jongeren. Voor jong talent zijn betaalbare woningen, stageplaatsen, loopbaanmogelijkheden en een aantrekkelijke leefomgeving cruciaal om in de regio te blijven. Toch verlaat een aanzienlijk deel van de jongeren Noord-Nederland na hun studie, terwijl cruciale sectoren – zoals zorg, onderwijs en techniek – kampen met personeelstekorten.

Samen met de Jongerenraad van de provincie Groningen onderzoekt SER Noord-Nederland hoe jongvolwassenen beter perspectief kunnen vinden in werk, wonen en maatschappelijke binding. Het doel is om adviezen te formuleren die bijdragen aan een samenhangend jongeren- en talentbeleid, waarin onderwijs, arbeidsmarkt, huisvesting, ondernemerschap en culturele voorzieningen elkaar versterken.

Zo wil de raad helpen bouwen aan een regio waar jongeren niet alleen worden opgeleid, maar ook willen wonen, werken en bijdragen aan de toekomst van Noord-Nederland

2.3 Flexibele ruimte voor actuele adviesvragen

Naast de lopende en voorgenomen trajecten houdt SER Noord-Nederland bewust ruimte vrij voor actuele vraagstukken die zich in de loop van 2026 aandienen. De raad opereert in een regio die sterk in beweging is: nationale en internationale ontwikkelingen beïnvloeden de arbeidsmarkt, het vestigingsklimaat en de maatschappelijke verhoudingen. Door ruimte te reserveren voor nieuwe thema's kan de SER NN snel inspelen op urgente kwesties en advies uitbrengen dat aansluit bij de realiteit van dat moment.

Deze flexibiliteit stelt de raad in staat om signalen van partners, ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners vroegtijdig op te vangen en te vertalen naar beleidsonderwerpen die ertoe doen. Zo blijft de SER koersvast in zijn strategische doelen, maar wendbaar in de uitvoering – een combinatie die nodig is om effectief te blijven in een veranderende context. De flexibel adviesruimte kan in 2026 bijvoorbeeld worden benut voor thema's als familiebedrijven, defensie, netcongestie en Bluezone.

3 Samenwerking binnen het SER-Netwerk

De waarde van de adviezen van SER Noord-Nederland wordt versterkt door de samenwerking met de landelijke SER en de andere regionale SER'en (SER Overijssel en SER Brabant). Juist de combinatie van regionale inbedding en landelijke verbinding maakt het mogelijk om adviezen goed te verankeren én landelijk gewicht te geven.

Wisselwerking tussen regionaal en nationaal

De landelijke SER bepaalt mede de sociaaleconomische agenda in Nederland en publiceert adviezen die richtinggevend zijn voor nationaal beleid. Door actief aan te sluiten op deze agenda – zoals bijvoorbeeld bij het landelijke advies over kunstmatige intelligentie of het advies over arbeidsmigratie – kan SER Noord-Nederland regionale accenten toevoegen en zorgen dat de gevolgen en kansen voor het Noorden zichtbaar worden in Den Haag. Tegelijkertijd biedt dit de mogelijkheid regionale adviezen beter te laten aansluiten op nationale keuzes, waardoor ze in de praktijk meer kans van doorwerking krijgen.

Leren van en met andere regio's

Ook de samenwerking met SER Overijssel en SER Brabant biedt duidelijke meerwaarde. Veel thema's – zoals arbeidsmarktkrapte, verduurzaming, brede welvaart en jongerenparticipatie – spelen in iedere regio, zij het in een eigen context. Door ervaringen uit te wisselen, gezamenlijk onderzoek te doen en waar mogelijk met één stem richting de landelijke SER op te treden, versterken de regionale SER'en elkaar. Dit voorkomt versnippering en verhoogt de zichtbaarheid van regionale sociaaleconomische opgaven op nationaal niveau.

Strategische betekenis voor 2026

Voor 2026 zet SER Noord-Nederland nadrukkelijk in op het verdiepen van deze samenwerking. Daarbij ligt de focus op drie ambities:

1. Synergie: het delen van analyses, onderzoeksresultaten en adviezen om te zorgen voor wederzijdse verrijking.
2. Coördinatie: het ontwikkelen van gezamenlijke adviezen of agenderingspunten op thema's die in meerdere regio's spelen, zoals arbeidsmarkt, verduurzaming en digitalisering.
3. Invloed: het versterken van de positie van regionale SER'en in het nationale beleidsproces door gecoördineerde inbreng richting de landelijke SER en betrokken ministeries.

Zo ontstaat één samenhangend stelsel waarin de landelijke SER en de regionale SER'en elkaar aanvullen: regionaal door adviezen met oog voor specifieke sociaaleconomische uitdagingen, landelijk door samen een bredere koers en agenda mede vorm te geven.

4 Bijeenkomsten en communicatie

De impact van SER Noord-Nederland hangt niet alleen af van de inhoud van adviezen, maar ook van de wijze waarop deze zichtbaar, bespreekbaar en toepasbaar worden gemaakt. Bijeenkomsten, media-optredens en digitale communicatie vormen daarom een wezenlijk onderdeel van onze strategie. Zij bieden ruimte voor dialoog, vergroten de herkenbaarheid van SER Noord-Nederland als onafhankelijk adviesorgaan en zorgen ervoor dat adviezen daadwerkelijk landen bij beleidsmakers, werkgevers, werknemers en inwoners van de regio.

Bijeenkomsten

Na de succesvolle ervaringen in 2024 en 2025 blijft SER Noord-Nederland ook in 2026 inzetten op aantrekkelijke bijeenkomsten waarin ontmoeting en inhoudelijke verdieping samengaan. In plaats van altijd zelf nieuwe grootschalige evenementen te organiseren, kiezen we bewust voor een mix: aanhaken bij regionale initiatieven met groot bereik (zoals de Promotiedagen Noord-Nederland en themabijeenkomsten in samenwerking met partners), én het zelf organiseren van verdiepende sessies rondom actuele adviestrajecten.

De bijeenkomsten hebben drie strategische functies:

1. Dialoog en input: ze vormen een toetsmoment waarbij belanghebbenden hun visie kunnen geven op lopende adviestrajecten.
2. Draagvlak: ze versterken het draagvlak voor de adviezen doordat partners, instellingen en maatschappelijke organisaties direct betrokken zijn in het proces.
3. Zichtbaarheid: ze vergroten de bekendheid van SER Noord-Nederland en profileren de Raad als toonaangevend platform voor sociaaleconomische vraagstukken.

Digitale communicatie en social media

Sociale media blijven een belangrijk kanaal om adviezen en activiteiten toegankelijk te maken. Naast bekendmaking en verslaggeving liggen er kansen in strategische communicatie, bijvoorbeeld door:

- Gerichter doelgroepen te benaderen, waaronder jongeren, ondernemers en moeilijk bereikbare groepen;
- Het gebruik van data-analyse om impact beter te meten;
- Visuele en interactieve formats te ontwikkelen zoals bijv. LinkedIn-campagnes om adviezen beter te laten doordringen in de praktijk.

Met de nieuwe website en een versterkte inzet op LinkedIn wordt dit in 2026 voortgezet en verder geprofessionaliseerd.

Mediaparticipatie

De samenwerking met RTV Noord, RTV Drenthe en Omrop Fryslân wordt in 2026 voortgezet en verder versterkt. Met de serie De Stand van Noord-Nederland heeft SER Noord-Nederland laten zien dat sociaaleconomische thema's breed en toegankelijk onder de aandacht kunnen worden gebracht bij inwoners van de regio. Deze mediaparticipatie vergroot het bereik en maakt het mogelijk een breed publiek actief te betrekken bij het gesprek over de toekomst van Noord-Nederland. Door adviestrajecten structureel te verbinden aan mediaplatforms wordt bovendien de doorwerking van adviezen in beleid en samenleving versterkt.

Strategische betekenis

Met bijeenkomsten, media-optredens en digitale communicatie zorgt SER Noord-Nederland voor een levendig en interactief ecosysteem rond haar advieswerk. Het gaat niet alleen om zichtbaarheid, maar om

het genereren van draagvlak, het versterken van partnerschappen en het activeren van nieuwe doelgroepen.

In 2026 wordt communicatie daarom expliciet ingezet als verlengstuk van de adviesfunctie: door inhoud en interactie te verbinden aan een breed publiek, worden adviezen niet alleen beleidsmatig richtinggevend, maar ook maatschappelijk relevant en herkenbaar.

5 Begroting

De begroting 2026 is opgesteld op basis van de realisaties van 2024 en de eerder vastgestelde begroting 2025. Deze vormen samen een belangrijk uitgangspunt voor de financiële inzet in het komende jaar. Bij het vaststellen van de begroting is bovendien rekening gehouden met intern beleid en met externe kansen en risico's die SER Noord-Nederland beïnvloeden.

Belangrijk uitgangspunt is dat de beschikbare middelen niet alleen worden ingezet voor de uitvoering van adviestrajecten, maar ook voor het versterken van de kwaliteit en de impact ervan. Daarom is er in 2026 nadrukkelijk aandacht voor het vroegtijdig betrekken van stakeholders, het organiseren van bijeenkomsten voor input en terugkoppeling, en – waar nodig – het mondeling adviseren om actuele ontwikkelingen sneller te vertalen naar beleid.

Kosten	Begroting	
Personeelskosten		€ 129.000,--
- Secretariaat (0,67 fte)	€ 47.000,--	
- Alg. Secretaris (50% van 0,8 fte)	€ 60.000,--	
- Voorzitter	€ 10.000,--	
- Vergoeding deskundigen	€ 10.000,--	
- Reis- en verblijfkosten	€ 1.000,--	
- Overige personeelskosten	€ 1.000,--	
Huisvesting		€ 9.150,--
- Kantoor Leonard Springerlaan 23		
Kantoorkosten		€ 17.750,--
- Website & Online	€ 12.500,--	
- Licenties IBABS	€ 2.500,--	
- Drukwerk & overige kantoorkosten	€ 1.250,--	
- Vakliteratuur & lidmaatschappen	€ 1.500,--	
Algemene kosten		€ 59.000,--
- Vergaderkosten	€ 1.500,--	
- Conferenties	€ 3.500,--	
- Externe opdrachten & onderzoeken	€ 38.600,--	
- Publiciteit (o.a. Stand v. NNL)	€ 15.500,--	
TOTAAL		€ 215.000,--
Baten/Dekking		
Bijdrage SER Nederland	€ 100.000,--	
Bijdrage Provincie Groningen	€ 115.000,--	
TOTAAL		€ 215.000,--